

Leo Trotskij: Trotskismen och PSOP

(15 juli 1939)¹

Det var med verkligt intresse jag vände mig till Marceau Piverts artikel *PSOP och trotskismen*², som fanns i PSOP:s tidning från 9 juni 1939. Jag förmodade att Pivert till sist skulle göra en konkret analys av de skillnader som skiljer honom från Fjärde internationalen. Men redan från de första raderna blev jag tyvärr besviken. Pivert gör inte ens ett försök att våga sig in på den marxistiska teorins och klasspolitikens område. Hela hans kritik av ”trotskismen” ligger på en psykologisk, moralisk nivå och rör frågor om etikettsregler. Pivert undviker på ett tydligt sätt varje seriös diskussion om arbetarrörelsens grundläggande frågor. Jag ska försöka visa det med hjälp av en tålmodig analys av alla de tankar och till och med nyanser som finns i Piverts artikel, vars tema är programmatiskt.

”Anspråk på herravälde”

Pivert är beredd att samarbeta med ”trotskismen”, under förutsättning att den överger alla anspråk på ”herravälde” och slår in på en väg av ”förtroendefullt samarbete med alla element som modigt har brutit med socialpatriotismen och nationalkommunismen.” Själva sättet att ställa samarbete mot ”anspråk på herravälde” räcker för att väcka misstankar. Att olika strömningar deltar i ett parti förutsätter otvivelaktigt att man litar på möjligheten att övertyga varandra, att lära från varandra. Om skillnader uppstår kommer varje strömning som är övertygad om sina uppfattningar att försöka erövra majoriteten. Just detta utgör mekanismen bakom partidemokratien. Vilket annat ”herravälde” är möjligt inom ett demokratiskt parti än att erövra majoriteten för sina uppfattningar? Försökte trots allt inte Marceau Pivert och hans vänner få majoriteten vid PSOP:s senaste kongress? Och fick de inte den? Införde de inte därmed sitt ”herravälde” i partiet? Misskrediterade det dem? Piverts sätt att argumentera visar att han betraktar sin egen strömnings ”herravälde” som norm och lag, och varje försök från andra strömningar att erövra majoriteten som ett brott mot normen, en förbrytelse, än värre – trotskism. Var finns då demokratin?

”Fraktionsmetoder”

Efter att på så sätt ha förkunnat att ”herravälde” är hans privata monopol i partiet, kräver Pivert sedan att trotskisterna ”upphör med fraktionsmetoderna”. Detta krav upprepas flera gånger, men det rimmar ganska illa med att komma från en politiker som ständigt betonar sin organisations demokratiska karaktär. Vad är en fraktion?

Det är en tillfällig, icke lagstadgad och frivillig gruppering av nära anhängare i ett parti, vars mål är att på kortast möjliga tid övertyga partiet om det riktiga i sina ståndpunkter. Det är oundvikligt att det uppstår fraktioner även i det allra mest mogna och enhetliga parti, i och med att dess inflytande utvidgas till nya skikt, det dyker upp nya frågor, skarpa svängningar sker i situationen, misstag sker från ledningens sida, och så vidare. Utifrån en monolitisk uppfattning är fraktionskamp något ”ont”, men det är ett *oundvikligt* ont och hursomhelst ett mycket mindre ont än ett förbud mot fraktioner. Förvisso kan man på grund av politisk omognad, personliga ambitioner, karriärism, etc, särskilt i unga partier ofta få uppleva försök att bilda fraktioner utan tillräcklig principiell grund. I dessa fall är det ledningens uppgift att, utan att ta till polisiära åtgärder, visa på hur ihålliga dessa företag är

¹ Artikel ur *New International*, nr 10 1939, s 295-302.

² **Parti Socialiste Ouvrier et Paysan**, Arbetarnas och böndernas socialistiska parti.

och på så sätt misskreditera dem inför partiets medlemmar. Bara på detta sätt går det att bygga upp en djup hängivenhet till partiet, så att tillfälliga konflikter, oavsett hur hårda de är, inte hotar partiets enhet. Det hör till saken att förekomsten av fraktioner ger upphov till slitningar och slukar mycket energi, men det är oundvikliga kostnader för en demokratisk regim. Ett kunnigt ledarskap med auktoritet försöker minska de fraktionella motsättningarna till ett minimum. Det uppnår man med hjälp av en riktig politik som prövats med gemensamma erfarenheter, med hjälp av en lojal inställning till oppositionen, genom att gradvis öka ledningens auktoritet, men aldrig genom att förbjuda fraktioner, som bara ger kampen en hycklande och giftig karaktär. Den som förbjuder fraktioner avskaffar därmed partidemokratien och tar de första stegen mot en diktatorisk regim.

Att bygga "celler"

Sedan kräver Pivert att "trotskisterna" avstår från "att bygga celler som styrs utifrån". Bara själva möjligheten att ställa ett sådant "krav" uppstår ur en fullständig begreppsförvirring. Otvivelaktigt anser Pivert det vara varenda PSOP-medlems plikt att organisera celler i fackföreningarna för att erövra majoriteten av arbetarna. I den mån dessa celler angrips av klicken kring Jouhaux, Stalins spioner och Sureté Nationale, är de tvungna att föra en hemlig tillvaro. Jag tror att PSOP som parti har ledningen över dessa celler "utifrån". Om PSOP skulle avsäga sig sådana arbetsmetoder i fackföreningarna, inom Blums parti och Stalins parti så skulle det därmed överge kampen om "herraväldet" över arbetarklassen, det vill säga sitt revolutionära uppdrag. Jag hoppas att det inte är fallet! Vari ligger då skillnaderna? Pivert skrämmer bara sig själv och partiet med spöket av den bolsjeviska metoden att bygga "celler" utan att ha tänkt igenom frågans kärna.

Men det kanske inte alls är frågan om det, utan istället "trotskistiska" celler inom PSOP självt? Då handlar det bara om en återupprepning av anklagelsen för fraktionism. Men i så fall är det helt fel att tala om att bygga celler, eftersom det rör sig om ett öppet politiskt samarbete, och en lika öppen ideologisk kamp mellan två strömningar. Om den ideologiska kampen skulle ersättas av byråkratiskt förtryck så skulle "trotskisterna" enligt min åsikt förvisso inte bara vara berättigade utan förpliktiga- de att ta till metoden att arbeta i hemlighet. *À la guerre comme à la guerre!* [Ungefär: I krig och kärlek är allt tillåtet. - Öa.] Men ansvaret för de hemliga cellerna skulle i så fall helt och hållet falla på den totalitära byråkratins axlar.

"Styrda utifrån"

Exakt vad menas med "styrda utifrån"? Inte heller här nämner Pivert några personer, institutioner eller fakta (uppenbarligen av artighet). Men vi kan anta att han ville säga: "Styrda av Trotskij". Av brist på verkliga argument har många tagit till denna antydning. Men exakt vad betyder "styra" i detta fall? Stalins byråkrati styr i kraft av makt och pengar. Blums apparat styr i kraft av sina band till borgarklassen. Trotskisterna har varken pengar, något GPU eller band till borgarklassen. Hur kan de då "styra"? Det är bara frågan om en samhörighet i grundläggande frågor. Varför då dessa antydningar?

Inte heller är uttrycket "utifrån" bättre. Syftar det på folk utanför partiet? Eller utlänningar? Vilket brott har dessa utlänningar gjort sig skyldiga till? Att ha uttryckt sina uppfattningar och erbjudit råd? När det äger rum en verklig kamp i ett revolutionärt parti så ger det oundvikligen upphov till internationella återverkningar. Företrädare för en och samma strömning i olika länder söker givetvis stöd från varandra. Vad är det för illvilligt eller brottsligt i det? Tvärtom är det ett tecken på internationa- lism. Istället för att tillrättavisa "trotskisterna" borde man lära av dem!

Ett exempel på en "kamratlig" ton

Därefter kräver Pivert att trotskisterna ska sluta med sina "påtryckningsmedel (?) och korruption (?)" och systematiskt nedsättande tal..." Vad menar han med "påtryckningsmedel"? Partiapparaten är i Piverts händer, och de påtryckningsmedel som apparaten tillåter är på inget vis främmande för Pivert. Oppositionen förfogar bara över sina idéer. Vill Pivert förbjuda användandet av ideologiska påtryckningar? Termen "korruption" har en mycket exakt betydelse inom politikens språk: mutor, karriärism, etc. Enligt min uppfattning är Fjärde internationalen den sista organisation man kan anklaga för denna försyndelse. Då återstår "systematiskt nedsättande tal". Erfarenheterna har visat att ju diffusare åsikter politiker har och ju mindre de tål kritik, desto lättare upplever de ett bitande argument som "nedsättande". Överdriven känslighet är ett symptom på bristande självförtroende. I egenskap av partiledare borde Pivert föregå med gott exempel i fråga om "förtroendefullt samarbete", och ändå tillåter han sig att tala om "korruption". Låt oss gå med på att Piverts penna slant och att han själv får tillfälle att rätta till det.

Bolsjevismen och fraktioner

Efter att ha vägrat oppositionen rätten att kämpa om majoriteten ("herravälde") i partiet, och i linje med det ha förbjudit fraktioner, det vill säga ha förtrampat de grundläggande principerna för en demokratisk regim, så är Pivert oförsiktig nog att ställa PSOP:s demokrati mot bolsjevikernas centralism. En riskabel motsatsställning! Bolsjevismens hela historia var en historia av fri kamp mellan tendenser och fraktioner. Under olika perioder genomgick bolsjevismen en kamp mellan de som var för och mot bojkott, "otzovister", ultimater, koncilianter, anhängare till "proletär kultur", anhängare och motståndare till väpnad kamp i oktober, anhängare och motståndare till fredsfördraget vid Brest-Litovsk, anhängare och motståndare till den *officiella militärpolitiken*, etc, etc. Den bolsjevikiska centralkommittén drömde aldrig om att kräva att motståndaren skulle "upphöra med fraktionsmetoder" om motståndaren ansåg att centralkommitténs politik var felaktig. Tålmod och lojalitet mot oppositionen var bland det leninistiska ledarskapets viktigaste kännetecken.

Det stämmer att bolsjevikpartiet förbjöd fraktioner vid den tionde partikongressen i mars 1921, en period av dödsfara. Man kan diskutera om det var rätt eller fel. Den fortsatta händelseutvecklingen har hursomhelst visat att detta förbud var en av startpunkterna för partiets förfall. Idag har byråkratin gjort "fraktioner" till ett spöke för att inte tillåta partiet att varken tänka eller andas. På så sätt skapades den totalitära regim som dödade bolsjevismen. Är det inte förvånande att Pivert som älskar att tala om demokrati, frihet att kritisera, etc, inte lånar från den unga bolsjevismens levande, kraftfulla och kreativa demokrati, utan istället hämtar sin rädsla för fraktioner från den förfallna bolsjevismen?

Disciplin i handling

Botemedlet mot fraktionskamp är *disciplin i handling*. Partiet är inte en social förening utan en kampgrupp. Om Pivert hade sagt att "trotskisterna" bröt mot disciplinen i handling så hade det varit ett allvarligt argument. Men Pivert gör inga sådana påståenden, vilket innebär att det inte är fallet.

Piverts fraktion

Kravet att "upphöra med fraktionsmetoder" är än mer otillåtet som Pivert själv har tillgång till "herravälde", utan tvekan också en egen fraktion, egna hemliga möten (exempelvis under kampen mot trotskismen), etc. Den enda skillnaden är att "trotskismen" slår mot högern och Pivert mot vänstern.

Fjärde internationalen och fraktioner

Helt i motsättning till verkligheten framställer Pivert regimen i Fjärde internationalen som en monolitisk regim av blind underkastelse. Det är svårt att tänka sig en mer fantastisk och mindre nogräknad karikatyr. Fjärde internationalen har aldrig förbjudit fraktioner och har inte för avsikt att göra det. Fraktioner har funnits och finns bland oss. Debatten handlar alltid om innehållet i de olika fraktionernas idéer, men aldrig om deras rätt att existera. Utifrån de bolsjevikiska teorierna om partidemokratin skulle jag anse det vara en fullständig skandal, att anklaga en motståndare som råkade befinna sig i minoritet för att använda ”fraktionsmetoder” istället för att gå in i en diskussion med honom om frågans kärnpunkt. Om skillnaderna är allvarliga då är fraktionsmetoder berättigade. Om skillnaderna inte är så allvarliga då kommer motståndaren att misskreditera sig själv. Fraktionskampen kan bara leda till ett mer djupgående principiellt närmande eller en splittring. Ingen har hittills kommit på något alternativ, om vi lämnar de totalitära regimerna åt sidan.

Bekräftelse av en konkret fråga

Exempelvis kan man i frågan om att gå med i PSOP minst av allt upptäcka någon ”monolitism” eller ”blind underkastelse” bland ”trotskisterna”. Våra franska kamrater diskuterade frågan hetsigt och under lång tid, och till slut splittrades de. Vilken var min personliga inställning i frågan? Uppriktigt sagt – var jag tveksam. För några månader sedan uttryckte jag mig ganska negativt i ett privat brev. Det hindrade inte en inflytelserik grupp kamrater under ledning av Rous att gå med i PSOP. Jag anser att det har visat sig att de hade rätt.

Uppenbarligen har en del av vår franska sektion visat sig vara organisatoriskt konservativa och sekteristiska. Det hade varit förvånande om det under nuvarande politiska omständigheter inte uppstod sådana tendenser inom den jagade och trakasserade yttersta vänstern. Ovedersägliga fakta visar att Fjärde internationalen bekämpar sekterismen, och dessutom med allt större framgång. En splittring är givetvis en beklaglig händelse, men bara en händelse. Om PSOP fortsätter att utvecklas i revolutionär riktning (och det hoppas vi innerligt), så kommer det att dra med sig även de ”trotskister” som idag är av avvikande uppfattning. Om PSOP under trycket från borgarklassen, socialpatrioterna och stalinisterna utesluter ”trotskisterna”, så kommer enheten att återupprättas utanför POP.

”Ledande parti”

När Pivert ger en allmän formulering av sin syn på partiet, så skriver han: ”Mot uppfattningen om ett ledande parti, en sorts centraliserad stab som under konspiratorisk täckmantel förbereder en så kallad (?) revolutionär aktion, så föredrar vi uppfattningen om ett parti som är vidöppet för den verkliga massrörelsen och ger den revolutionära förtruppen alla möjligheter att komma i direkt kontakt med bredast möjliga skikt bland arbetarna och bondeproletariatet.” Som alltid befinner sig Pivert på abstraktionernas och de dunkla formuleringarnas område. Vad är det för sorts ”ledande parti” han syftar på? Handlar det om det gamla bolsjevikpartiet? Varför sägs det i så fall inte rent ut? Går det att skola arbetarna med hjälp av anonyma anspelningar? Dessutom är dessa anspelningar helt igenom felaktiga. Det har inte funnits ett parti i historien med en så djupgående inre demokrati, som kännetecknats av en sådan medvetenhet, djärvhet och flexibilitet i sitt sätt att närma sig massorna som bolsjevikpartiet. Pivert kan än så länge bara lova att upprätta kontakt med ”bredast möjliga skikt”, medan bolsjevikpartiet enade miljoner i handling för seger. Vad är det för övrigt för ”konspiratorisk täckmantel” som Pivert talar så föraktfullt om? Är det kanske förberedelserna inför oktoberupproret? Men i så fall upprepar han bara något som har påståtts av liberaler, mensjeviker

och socialistrevolutionärer.

Bara bolsjevismen har byggt ett revolutionärt parti

Organisatoriska begrepp har givetvis inte någon *självständig* karaktär. Men genom dem, och bara genom dem, uttrycks de programmatiska och taktiska ståndpunkterna på ett fullständigt sätt. För dilettanter från den tidigare Paristidningen *Masses* och andra av samma slag inskränker sig organisatoriska frågor till att garantera deras "herravälde" över en liten tidning och skydda dem från obehaglig kritik – längre än så går de inte. Socialdemokraternas organisation var och är helt och hållet anpassad till valuppgifter. Fram till idag är det bara bolsjevismen som har lyckats hitta de organisatoriska former som passar en revolutionär kamp om makten. Att vifta bolsjevismen åt sidan med hjälp av klichéer utan att ha andra revolutionära erfarenheter bakom sig är otillåtligt, grundlöst och skamligt. Det är inte så man ska skola arbetare!

Rosa Luxemburg

För att underbygga sina organisatoriska uppfattningar (eller rättare sagt bristen på organisatoriska uppfattningar) citerar Pivert naturligtvis Luxemburg. Men det hjälper oss inte mycket. Det går att lära sig mycket från Rosa, men hennes organisatoriska uppfattningar var hennes svagaste punkt, ty i dem sammanfattades hennes misstag på det teoretiska och politiska området. Rosa lyckades inte bygga något revolutionärt parti eller fraktion i Tyskland, och det var ett av skälen till skeppsbrottet för revolutionen 1918-1919 (angående detta se Walter Helds artikel i *Unser Wort*). Vad gäller Rosa Luxemburgs polska parti så tvingades det under inverkan från de revolutionära händelserna ombilda sig efter bolsjevikisk modell. Dessa historiska fakta är mycket viktigare än citat!

Trotskismen 1904

1904 skrev jag en broschyr, **Våra politiska uppgifter**, som på det organisatoriska området utvecklade ståndpunkter som låg mycket nära Rosa Luxemburgs (Souvarine citerar med gillande ur denna broschyr i sin biografi över Stalin). Men alla efterföljande erfarenheter visade för mig att Lenin i denna fråga hade rätt gentemot Rosa Luxemburg och mig. Marceau Pivert ställer 1939 års "trotskism" mot 1904 års "trotskism". Men sedan dess har det trots allt ägt rum tre revolutioner bara i Ryssland. Har vi verkligen inte lärt oss något på dessa 35 år?

"Frihetliga" löften

För att ännu bättre rekommendera sin demokratiska anda lovar Pivert att hans "metod för att bygga socialismen inte kommer att vara auktoritär utan frihetlig". Det går inte att låta bli att le sorgligt åt denna högtravande och svävande fras. Betyder formuleringen "frihetlig" socialism anarki, det vill säga ett förkastande av proletariats diktatur? Men Pivert anser sig vara marxist och inte proudhonomist eller bakunist. Proletariats diktatur är till själva sitt väsen "auktoritär", annars vore den ingen diktatur. Det säger sig själv att det finns gränser för att vara "auktoritär", det vill säga att det finns skillnader inom diktaturens regim. Om Pivert vill säga att han skulle sträva att sovjeterna som diktaturens organ skulle bevara bredast möjliga inre demokrati, då upprepar han bara vad "trotskisterna" har kämpat för ända sedan 1923. Men om Piverts löften ska låta mer övertygande så borde han inte trampa på den interna partidemokratin på samma sätt som Leon Blum och Paul Faure och förvägra minoriteten sina mest legitima rättigheter, förbjuda oppositionella fraktioner och bevara "herraväldet" som monopol åt sin egen fraktion. Han borde med andra ord införa åtminstone tiondelen av den demokrati som kännetecknade bolsjevikpartiet under tsarismens illegalitet och under

sovjetregimens fem första år. Så länge det inte är fallet är löftena om ”frihetliga” privilegier i en obestämmd framtid av föga värde. Det påminner lite om löftena om gottgörelse på andra sidan graven för lidandet i denna värld.

* * *

Sådana är Piverts organisatoriska uppfattningar. I själva verket innebär de en brytning med partidemokratien och att den demokratiska centralismen ersätts av en byråkratisk centralism, med andra ord apparatens herravälde över idéerna. Vi ska nu se att det inte är särskilt mycket bättre på tesernas, programmets och politikens område.

Ett ensidigt krav

Som vi redan vet kräver Pivert ”förtroendefullt” samarbete med alla de element som ”modigt” har brutit med socialpatriotismen och nationalkommunismen. I princip är vi beredda att gå med på detta krav. Men tyvärr bryter Pivert själv mot det, och det på ett högljutt sätt. Bolsjevismen bröt med alla sorters patriotism ett kvarts sekel före PSOP. Men Pivert visar inte alls någon ”förtroendefull” attityd mot bolsjevismen. Trotskisterna, som med hjälp av en långdragen kamp och oräkneliga offer har bevisat sin revolutionära internationalism, är förpliktigade att ha förtroende för Pivert, men Pivert är inte alls skyldig att ha förtroende för trotskisterna. Piverts regel är – förtroende för högern – hot och förtryck mot vänstern. Men det är Leon Blums regel, bara vriden några grader.

Brytningen med socialpatriotismen

Otvivelaktigt är internationalismen en grundläggande förutsättning för samarbete. Våra franska kamrater på ett mycket allvarligt sätt tagit hänsyn till PSOP:s brytning med Blums socialpatriotiska parti, annars skulle de inte ha gått med i PSOP. Men att framställa frågan som om en brytning med ett ruttet parti automatiskt löser alla frågor är felaktigt. Efter brytningen måste man utarbeta ett revolutionärt program och exakt avgöra vilka som är ens vänner och vilka som är en fiender. PSOP:s ledning har inte gjort det ännu. Den har fortfarande långt kvar innan den har klippt av den gamla navelsträngen.

Frimureri

Olyckligtvis har inte PSOP:s ledare ”modigt” brutit med socialpatriotismen, ty de har inte brutit med frimureriet, denna viktiga källa till imperialistisk patriotism. Häromdagen fick jag Pierre Baillys utmärkta broschyr *Ja, frimureriet är en fara*. Författaren avvisar all psykologisk och filosofisk smörja, som inte är av minsta värde eftersom frimureriet under hela sin utveckling inte har bidragit till vare sig vetenskapen eller filosofin, och han närmar sig frågan på ett marxistiskt sätt, det vill säga utifrån en klasståndpunkt. På grundval av frimurarnas egna dokument har han på ett ovedersägligt sätt visat dess imperialistiska, reaktionära och demoraliserande roll.¹

Baillys broschyr är för övrigt det bästa beviset på att våra kamrater i motsats till alla andra fraktioner och grupper vet hur man ska närma sig en komplicerad fråga som proletära revolutionärer. Till och med det mindre viktiga faktum att Nikolitjs broschyr, som är intetsägande och fylld av borgerlig sentimentalitet, är mycket snyggt tryckt medan Baillys seriösa arbete är stencilerat, visar tillräckligt tydligt de centriska och revolutionära teoriernas samhälleliga ställning.

¹ Låt oss för att undvika alla missförstånd påpeka att frimurarna har spelat olika politiska roller i olika länder och under olika tidsperioder. Vi talar här om dagens Frankrike med sin ruttande kapitalism och sönderfallande demokrati. Dagens franska frimureri fyller en helt igenom reaktionär funktion. - Trotskijs anmärkning.

Socialpacifism

Nej, Pivert har inte alls brutit ”modigt” med socialpatriotismen och varianten socialpacifism – annars skulle han inte ha slutit en överenskommelse med ledaren för det brittiska Independent Labour Party [Oberoende arbetarpartiet], Maxton. Det ligger en avgrund mellan den revolutionära marxismen och Maxtons imperialistiska pacifism, och Fenner Brockway ligger lite till vänster om Maxton. Men som Independent Labour Partys alla erfarenheter har visat så hotar Maxton att avgå så fort det blir kritiskt, varvid Fenner Brockway genast kastar sig på händer och knän framför Maxton. Man kan blunda för det. Men fakta kvarstår. Låt Pivert förklara för arbetarna exakt vad det är som knyter honom till Maxton mot Fjärde internationalen. ”Säg vilka vänner du har så ska jag säga vem du är.”

Sneevliet

Pivert går hand i hand med Sneevliet, vars hela politik under senare år har varit – att med Guds hjälp (!) inte framkalla den holländska regeringens ilska och inte beröva sin sekteristiska fackliga organisation understöden från regeringen. Dussintals gånger har vi krävt att Sneevliets parti ska utveckla en politisk plattform, att Sneevliet som parlamentsledamot ska föra fram paroller för kamp, att agitationen bland massorna ska genomföras i revolutionär anda. Sneevliet svarade hela tiden undvikande för att inte bryta med sin konservativa regering. Det är bäst att inte påminna om den ”ton” som denna demokrat använde under diskussionerna med unga kamrater. När Fjärde internationalens konferens slutligen sammanträdde och äntligen tog upp frågan om den holländska sektionen, så lämnade Sneevliet vår organisation och klagade givetvis på våra dåliga ”metoder”. Utan tvivel är Piverts metoder mycket bättre: han håller tyst om Sneevliets kapitulationspolitik och riktar sina slag mot trotskismen.

POUM¹

Pivert försöker försvara Andreu Nins personliga minne mot tarvligt förtal och det är naturligtvis utmärkt. Men när han framställer Nins politik som en revolutionär modell, då kan man inte annat än kalla det ett brott mot proletariatet. Mitt under ett brinnande revolutionärt klasskrig gick Nin med i en *borgerlig* regering vars mål var att krossa arbetarkommittéerna, som var grunden till en *proletär* regering. När detta mål hade uppnåtts drevs Nin ut ur den borgerliga regeringen. Istället för att erkänna detta kolossala misstag krävde Nins parti att koalitionen med borgarklassen skulle återupprättas. Vågar Pivert förneka detta? Det är inte ord som avgör utan fakta. I varje avgörande ögonblick avgjordes POUM:s politik av kapitulationen inför borgarklassen, och inte av det ena eller andra citatet från ett tal eller en artikel av Nin. *I tider av socialistisk revolution kan det inte finnas något större brott än en koalition med borgarklassen.*

Istället för att skoningslöst avslöja denna ödesdigra *politik* återger han i sitt rättfärdigande av den alla Kurt Landaus gamla artiklar. Precis som Nin föll Landau offer för GPU. Men inte ens den mest glödande sympati med offren för Stalins bödlar befriar oss från plikten att berätta sanningen för arbetarna. Precis som Nin representerade Landau en vänstermensjevikisk variant, han var lärjunge till Martov och inte till Lenin. Genom att stöda Nins misstag och inte vår kritik av dessa misstag, spelade Landau, precis som Victor Serge, Sneevliet och Pivert själv, en beklaglig roll under den spanska revolutionen. En vänsteropposition börjar nu visa sig i POUM (José Rebull och hans vänner). Det är marxisternas plikt att hjälpa dem att dra den yttersta slutsatsen av sin kritik. Men Pivert stöder POUM:s värsta konservativa krafter av Gorkins sort. Nej, Pivert har inte dragit slut-

1 Partido Obrero de Unification Marxista (Marxistiska enade arbetarpartiet).

satsen av sin brytning med Blum!

”Praktiska resultat”

Med ett malplacerat överlägset förakt talar Pivert om att de ”praktiska resultat” som trotskismen har uppnått är alltför obetydliga för att tvinga honom att ändra ståndpunkt. Men exakt hur kan ett revolutionärt parti bli en massrörelse i vår tidsepok av global reaktion? I och med de två tidigare internationernas definitiva bankrutt håller situationen för närvarande på att bli mer gynnsam för revolutionärerna. Ett tecken på detta är PSOP:s splittring från Blums parti. Men vi inledde kampen långt dessförinnan. Om Pivert skulle tänka kritiskt så skulle han inse, att utan ”trotskisternas” långa förberedelsearbete skulle han högst sannolikt fortfarande inte ha brutit med Blum. I ett bredare historiskt perspektiv är *PSOP i sin helhet bara ett resultat av trotskismens kamp*. Kan det vara så att Pivert anser att detta ”praktiska resultat” är obetydligt?

Reaktion och ”trotskism”.

Det faktum att stalinisterna såväl som den borgerliga polisen betecknar varenda vänsterströmning som trotskism, visar att hela världens reaktionära krafter när det kommer till kritan slår mot Fjärde internationalen. GPU underhåller en stor stab av agenter för att å ena sidan spionera, genomföra komplotter och utföra mord, och å den andra framkalla motsättningar och splittringar i våra led. Aldrig tidigare i historien har någon revolutionär strömning utsatts för sådana förföljelser som vår rörelse. Reaktionen förstår bara alltför väl att faran kommer från Fjärde internationalen. Det är bara tack vare Fjärde internationalens oförsonliga kritik och propaganda som centristerna har börjat röra på sig, som vänstercentristerna har börjat avskilja sig från högercentristerna, och de senare avgränsa sig mot de uttalade socialpatrioterna. För flera år sedan sa Pivert helt riktigt att kampen mot trotskismen var ett säkert tecken på reaktion. Men tråkigt nog drar denna reaktion in honom i sina led.

Fjärde internationalens inre styrka

Brandlers, Lovestones, etc internationella organisation, som föreföll vara många gånger starkare än vår, har fallit sönder i småmulor. Alliansen mellan Walcher från det norska Arbeiderpartiet och Pivert rämnade i stycken. Londonbyrån har givit upp andan. Men trots alla svårigheter och kriser har Fjärde internationalen hela tiden vuxit, den finns som organisation i mer än ett tjugotal länder, och kunde under de allra svåraste förhållanden, GPU:s terror (mordet på Klement!), sammankalla sin världskongress och utarbeta sitt program, som ingen annan än så länge har någon motsvarighet till. Låt Pivert försöka räkna upp de marxistiska publikationer vars teoretiska nivå är jämförbar med *The New International, Clave, Unser Wort* och andra av Fjärde internationalens tidningar.

Alla de vänstergrupper som dras in i kretsen kring Londonbyrån eller däromkring utgör en brokig skara splittrare utan något gemensamt program, med ålderdomlig praxis och obotliga sjukdomar. Fjärde internationalen utvecklas som en gruppering av nya och friska element på *grundval av ett gemensamt program som vuxit fram ur alla de tidigare erfarenheterna, som ständigt går igenom och görs mer exakt*. När Fjärde internationalen väljer ut sina medlemmar så har den en stor fördel framför den Tredje. Dessa fördelar härrör just ur de svåra förhållanden som existerar för kampen under denna reaktionära epok. Tredje internationalen formades snabbt eftersom många ”vänstermänniskor” med lätthet och beredvilligt anslöt sig till den segerrika revolutionen. Fjärde internationalen tar form under slagen från nederlag och förföljelser. De ideologiska band som skapas under dessa villkor är utomordentligt starka. Men tillväxten är långsam, i alla händelser under den inledande perioden.

En dilettants måttstock

Victor Serge säger: ”Man kan inte skapa en arbetarinternational värdig namnet bara genom att vilja det.” Vilket självbelåtet och på samma gång ihåligt yttrande! Man skulle tro att Serge har alla mått på en International i bakfickan, precis som för ett par byxor. Och går det att bygga ett nationellt parti ”värdigt namnet bara genom att vilja det”? Motsvarar PSOP till exempel Serges mått? Folk som närmar sig frågan med så ytliga kriterier visar därmed att internationalen för dem är en högtidlig och högtravande institution, lite som ett tempel. När denna storslagna och ståtliga byggnad har blivit byggd (Av vem? Hur?) då kommer de att träda in under dess valv. Vi närmar oss frågan på ett annat sätt. För oss är Internationalen, precis som ett nationellt parti, ett av proletariatets oundgängliga verktyg. Detta verktyg måste konstrueras, förbättras, vässas. Det är just det vi håller på med. Vi väntar inte på att någon annan ska göra arbetet åt oss. Vi uppmanar alla revolutionärer att delta i arbetet – just nu, omedelbart, utan att förlora en timme. När Fjärde internationalen blir ”värdig namnet” i herrars Litteratörers, Dilettanters och Skeptikers ögon då kommer det att bli lätt att ansluta sig. Då kommer en Victor Serge (den nuvarande eller en annan) att skriva en bok där han (med lyrik och tårar!) kommer att visa att Fjärde internationalens bästa, mest hjältemodiga period var den tid då den lämnad på egen hand förde kamp mot ett oräkneligt antal fiender, inklusive småborgerliga skeptiker.

Vår sektion i USA

Pivert ska akta sig för alltför snabba slutsatser! PSOP är långt från att vara ett massparti, och har ännu så länge inte haft möjlighet att pröva sina motståndskrafter mot imperialismens tryck. Däremot har våra olika sektioner inte bara bevisat sin livskraft utan har också klivit in på masskampens arena. I USA, världens mäktigaste kapitalistiska land, omvandlas Socialist Workers Party inför våra ögon från en propagandacirkel till en stridbar faktor på den proletära politikens område. Kampen mot fascismen och kampen mot kriget leds av Fjärde internationalens amerikanska sektion. En av fascisternas främsta agitatorer, fader Coughlin, tvingades nyligen ägna ett av sina radiotal åt vår amerikanska sektion och dess kamp för att bygga proletära försvarsgarden. Socialist Workers Party är inblandat i ett allvarligt arbete inom fackföreningarna, ger ut en utmärkt fjortondagarstidning, en seriös månadstidskrift, en ungdomstidning (som ges ut två gånger per månad) och ger ett viktigt ideologiskt och materiellt stöd till andra sektioner.

I Belgien

Vår sektion i Belgien, vars sammansättning är nästan helt och hållet proletär, fick omkring 7.000 röster i det senaste valet. Mot den nuvarande bakgrunden av reaktion och chauvinism är varje röst värd hundra röster som läggs på reformistiska partierna. Pivert ska inte vara för snabb att göra sin balansräkning! Låt honom istället noggrant läsa igenom den deklaration som utfärdades av våra belgiska kamrater som valdes i Flénu. Men tyvärr! Istället för att söka upprätta band till det belgiska Revolutionära socialistpartiet lyssnar Pivert på bankrutta sekterister. Är det Vereecken tillsammans med Sneevliet och Victor Serge som kommer att skapa en motorväg till massorna?

En röst från Saigon

I samband med valen till Kolonialrådet den 30 april i år skrev bolsjevikleninisterna till mig från Saigon (Indokina): ”Trots den skamliga koalitionen mellan stalinisterna och borgare av alla färger har vi uppnått en lysande seger. Denna seger var desto svårare att uppnå eftersom väljarnas tankar under månader hade förvirrats av dunkel propaganda från en centristisk grupp vid namn 'Oktober'...

Vi marscherade in i kampen med Fjärde internationalens fana fullt utvecklad... Idag mer än någonsin”, fortsätter brevet, ”inser vi betydelsen inte bara av Fjärde internationalens program, utan också kampen 1925, 1926, 1927 och 1928 mot teorin och politiken av socialism i ett land, kampen mot det Antiimperialistiska förbundet och andra pompösa kommittéer, Amsterdam Pleyel och allt sådant.”

Denna röst från Saigons revolutionära arbetare är oändligt mycket viktigare än röster från Londonbyrå och alla andra föregivna ”marxistiska centra”. De avancerade arbetarna i ett förtryckt land samlas kring en förföljd International. Utifrån erfarenheterna från sin egen kamp har de kommit att förstå vårt program och de kommer att lära sig att kämpa för det. Särskilt värdefullt och viktigt är de avancerade Saigonarbetarnas uttalande att de förstår innebörden i Vänsteroppositionens kamp under åren 1925-1928. Det är bara idéernas kontinuitet som kan skapa en revolutionär tradition, förutan vilken ett politiskt parti vajar som ett vasstrå i vinden.

I England och Frankrike

I de gamla kolonialmakterna England och Frankrike är arbetarbyråkratin, med sitt direkta intresse av koloniala superprofiter, mäktigare och mer konservativ än någon annanstans i hela världen, och de revolutionära massorna har väldigt svårt att råta på ryggen. Det förklarar den oerhört långsamma utvecklingen av Fjärde internationalens sektioner i dessa länder. I stor utsträckning hänger det på PSOP:s utveckling om revolutionärerna under de kommande månaderna verkligen kommer att lyckas bryta igenom muren av förräderi och svek. Men oavsett hur det går med det så lämnar den allmänna utvecklingen inte utrymme för några tvivel. När Englands och Frankrikes mest förtryckta skikt bryter fram till ytan, så kommer de inte att stanna i något mellanläge utan kommer att anta ett program som motsvarar hur djupa och hårda de samhällseliga motsättningarna är.

”Trossatser”

Antingen vägrar Pivert att förstå eller så kan han inte förstå att vår oövervinnliga styrka är vår teoretiska grundlighet och oförsonlighet. ”Trotskij släpper bara in sådana medlemmar i sin organisation”, skriver Pivert, ”som godtar som en trossats (?) och följaktligen utan diskussion (?) att man systematiskt ska hänvisa till de principer som utarbetades under Kommunistiska internationalens fyra första kongresser. Vår syn på partiet är en helt annan.” Pivert är utsatt för alla möjliga sorters tvivelaktig påverkan och försöker reducera rörelsen för Fjärde internationalen till en enda person: ”Trotskij släpper bara in...” Pivert kan absolut inte vara okunnig om det faktum att Vänsteroppositionen ända från början omfattade blomman inom bolsjevikpartiet, revolutionärer som hade härdats under illegalt arbete, inbördeskrigets hjältar, den unga generationens bästa representanter – hundratals och åter hundratals exemplariska marxister som skulle gjort heder åt vilket parti som helst. Tiotusentals ”trotskister” dog en långsam död. Berodde det verkligen på att ”Trotskij släpper in” eller inte släpper in? Sådan rappakalja borde lämnas till Brandler, Walcher, Lovestone, Sneevliet och andra cyniker... men låt oss återvända till ”trossatserna”. Skiljaktigheterna i bolsjevikpartiet uppstod först efter Kominterns fyra första kongresser, vars beslut togs med direkt deltagande av ”Vänsteroppositionens” framtida ledare. Femte kongressen biföll en skarp sväng i opportunistisk riktning. Utan att förneka historiens förnämsta revolutionära traditioner har vi icke desto mindre bara gjort de fyra första kongresserna till *vår startpunkt*, och inte heller har vi begränsat oss till dem. Vi har iakttagit, studerat, diskuterat, kritiserat, utarbetat paroller och marscherat framåt. Som bevis kan jag anföra teoretiska tidskrifter, internbulletiner, tjogtals programmatiska böcker och broschyrer som har givits ut under den senaste femtonårsperioden. Kanske Pivert kan nämna ett enda verkligt kritiskt arbete från våra motståndare som vi inte har besvarat? Kanske Pivert och hans vänner själva har någon kritik mot de fyra första kongressernas beslut som vi inte har tagit under övervägande? Var finns

den?

I samma artikel kräver Pivert att trotskisterna ska "acceptera (PSOP:s) urkunder, dess struktur, dess stadgar, majoritetens beslut, och förbinda sig att fullfölja dem utan slarv." Det är i sig själv ett rättmätigt krav, men innebär det att PSOP:s urkunder, struktur, stadgar, etc är "trossatser"? Eller är det bara de fyra första kongressernas programmatiska beslut som är "trossatser"?

Låtsaslek

Pivert resonerar så här: vi måste hitta, avslöja och förkasta de drag, säregenheter och brister hos den klassiska bolsjevismen som stalinismen senare tog fasta på. Detta resonemang är formalistiskt och dömt. Stalinismen tog inte alls alltid fasta på bolsjevismens värsta drag. Självupppoffring är en utmärkt egenskap hos en revolutionär. En del av de anklagade under Moskvarättegångarna vägledades utan tvekan av en anda av självupppoffring: att ge sina liv och till och med sitt rykte för att "försvara Sovjetunionen". Innebär det att man istället för självupppoffring måste inpränta egoism? På detta kan man svara att "man måste utveckla en kritisk förståelse". Men det är en plattityd. Bolsjevikerna var ingalunda mindre förmögna till kritisk förståelse än sina sentida kritiker. Men objektiva historiska omständigheter är mäktigare än subjektiva. När en ny byråkrati i ett isolerat och underutvecklat land höjer sig över den revolutionära klassen och undertrycker dess förtrupp, så använder den med nödvändighet bolsjevismens formuleringar och traditioner, de egenskaper och metoder som den inpräntat, men den laddar dem med ett rakt motsatt samhälleligt innehåll. I Marx' efterföljd lärde Lenin oss att ojämlikhet oundvikligen kommer att kvarstå under socialismens första stadier. Byråkratin förvandlar denna tanke till ett rättfärdigande av sina gangsterprivilegier. Måste vi på grund av detta missbruk ovillkorligt förkasta Marx' riktiga tanke?

Under hela historien har klasskampens dialektik åstadkommit liknande omvandlingar, utbyten och omgestaltningar. Det blev kristendomens, protestantismens, demokratins etc öde. I synnerhet blev det frimureriets öde. Det uppstod på 1600-talet som småbourgeoisens reaktion mot den kapitalistiska individualismens nedbrytande anda, och försökte återuppliva "gillesbroderskapets" idealiserade moral. Under klasskampens lopp blev den senare ett verktyg i händerna på storbourgeoisien för att tukta och underordna småbourgeoisin under sina egna mål. Det är otillåtligt att närma sig principer utanför den sociala verkligheten, utanför de klasser som stöder dem.

Den kritik mot bolsjevismen som Pivert utvecklar i kölvattnet på Victor Serge och andra innehåller inte ett uns av marxism. Den ersätter en materialistisk analys med en låtsaslek.

För det vetenskapliga tänkandets herravälde

Allvarligt menande revolutionärer som förutser de allvarliga beslut som partiet måste ta vid kritiska tidpunkter, känner under den förberedande perioden på ett intensivt sätt att de måste ta ansvar för att på ett noggrant, minutiöst sätt analysera alla fakta, varenda begrepp, varje strömning. I detta avseende liknar revolutionären en kirurg som inte kan nöja sig med plattityder om anatomin, utan måste veta exakt hur benen, musklerna, nerverna och senorna hänger samman, för att inte göra en enda felaktig rörelse med sin skalpell. Arkitekten, läkaren och kemisten skulle med indignation titta på alla förslag att inte göra de vetenskapliga begreppen och formuleringarna mer exakta, att inte hävda mekanikens, fysiologins eller kemins "herravälde" till förmån för en försonlig inställning till andra ståndpunkter, oavsett hur felaktiga de var. Men det är just Piverts ståndpunkt. Utan att analysera kärnpunkten i de programmatiska skillnaderna upprepar han plattityder om det "omöjliga" i att en strömning "påstår sig omfatta hela sanningen". Alltså? Lev och låt leva. Den sortens aforismer kan inte lära en avancerad arbetare någonting värt besväret. Istället för mod och ansvarskänsla kan

de bara ingjuta likgiltighet och svaghet. Fjärde internationalen bekämpar kvacksalveriet och kämpar för en vetenskaplig inställning till den proletära politikens problem. Det går inte att skilja en revolutionär glöd i kampen för socialismen från en intellektuell glöd i kampen för sanningen.

Bolsjevism eller mensjevism?

För Pivert verkar det som om vi företräder dogmatism och fasta regler, medan han förespråkar ett kritiskt tänkande. I själva verket upprepar Piverts kritik av "trotskismen" bara mensjevikernas urgamla formuleringar utan att lägga till en enda ursprunglig stavelse. Men mensjevismen utsattes också för en prövning, och inte en liten sådan. Bolsjevikpartiet ledde med framgång den största revolutionen i historien. Det klarade inte ensamt av att stå emot trycket från de fientliga historiska krafterna. Med andra ord upptäckte den ryska bolsjevismens att den inte kunde ersätta den internationella arbetarklassen med sig själv. I motsats till detta var mensjevismens bidrag till revolutionen inget annat än undergivenhet och svek. I form av Martov uppvisade mensjevismen en uppriktig förvirring och oförmåga. Den historiska uppgift som oktober ställde sig är inte löst. De grundläggande krafter som deltog i kampen är de samma. Valet står inte mellan "trotskism" och PSOP utan mellan bolsjevism och mensjevism. Vi är beredda att marschera framåt från bolsjevismens utgångspunkt. Vi vägrar att krypa tillbaka.

Fjärde internationalens program

I juni 1939 anser Pivert det nödvändigt att återvända till de "fyra kongresserna", medan vi redan har lyckats gå mycket längre. Förra hösten, för ett år sedan, antog vår internationella konferens ett program av Övergångskrav som motsvarar uppgifterna för vår epok. Känner Pivert till detta program? Vad anser han om det? För vår del önskar vi inte annat än kritik. I vilken "ton" du önskar, bara den kommer till kärnfrågan!

Här är ett konkret förslag, som jag tar mig friheten att ställa "utifrån": att omedelbart övergå till en diskussion om och utveckling av proletariats internationella program, och att inrätta en speciell publikation för en internationell diskussion om denna fråga. Som grund för denna diskussion föreslår jag Fjärde internationalens program, "*Övergångsprogrammet*" ["Kapitalismens dödskamp och Fjärde Internationalens uppgifter"]. Men det säger sig själv att vår International är beredd att acceptera ett annat förslag som grund för diskussionen om det finns tillgängligt. Kanske Pivert och hans vänner kommer att godta detta förslag? Det vore otvivelaktigt ett stort steg framåt!

* * *

Jag har analyserat Piverts artikel med en noggrannhet som kan förefalla överflödigt och tröttsam. För andra kanske "tonen" återigen kan verka alltför hård. Men icke desto mindre tror jag att en detaljerad, exakt och klar förklaring på ett mycket bättre sätt visar på en önskan om samarbete än diplomatiska tvetydigheter som åtföljs av hot och antydningar. Jag skulle önska att inte bara Marceau Pivert utan också Daniel Guerin övervägde detta. Vi måste sluta att leva på gårdagens tomma formuleringar. Vi måste slå in på vägen mot en allvarlig och ärlig diskussion om den nya Internationalens program och strategi.

(Översättning från engelska: Göran Källqvist.)